

Kartläggning- Sammanställning

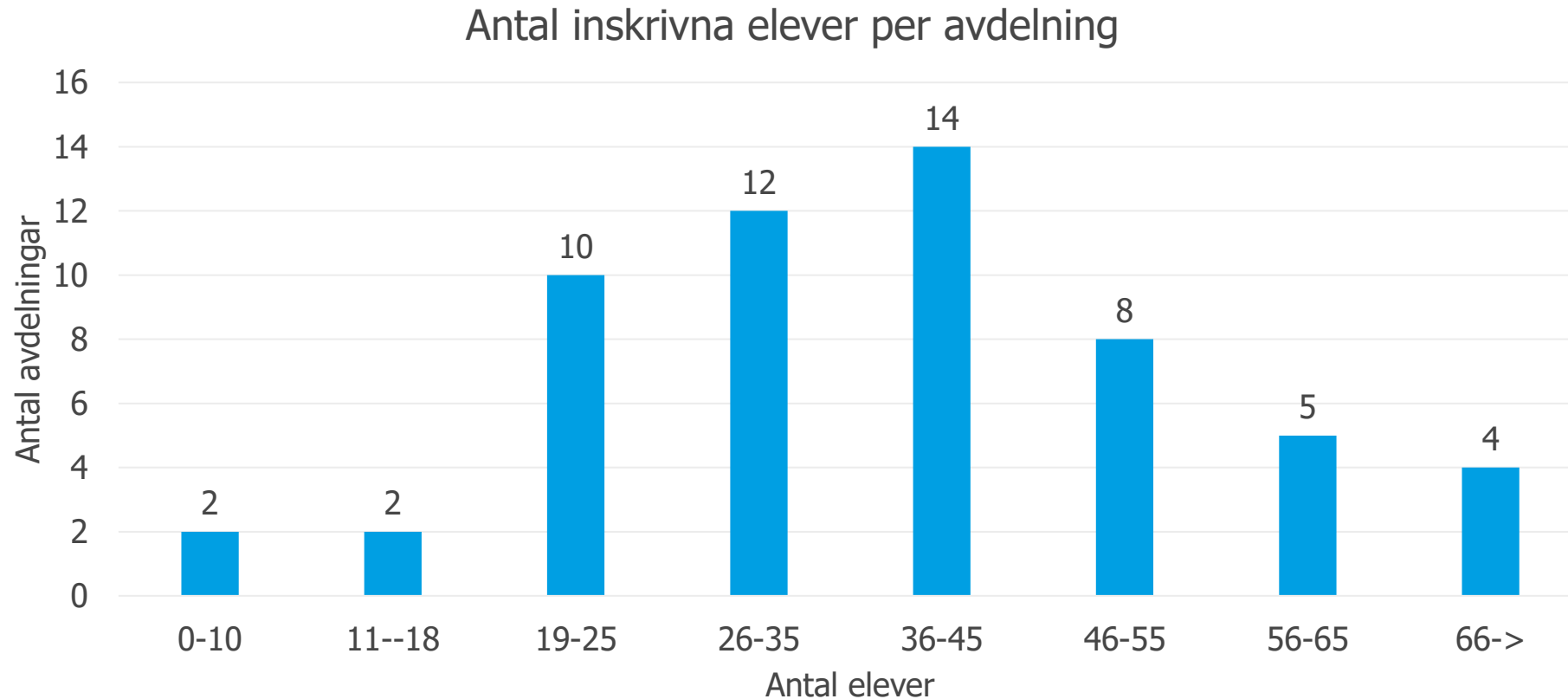
Bakgrund/syfte: På Gotland finns 32 kommunala grundskolor med tillhörande fritidshem med ca 170 tillsvidareanställda medarbetare. Varje läsår erbjuds all fritidshemspersonal 4 nätverksträffar med fokus på pedagogiska diskussioner och erfarenhetsutbyte. Utöver detta erbjuds även fritidshemspersonalen 2 utbildningsdagar per läsår. Rektorer erbjuds vid 4 tillfällen varje läsår separata nätverksträffar där fokus ligger på att öka kunskapen kring fritidshemmets verksamhet samt erfarenhetsutbyte. Vid flera tillfällen under dessa träffar har det systematiska kvalitetsarbetet lyfts fram som ett utvecklingsområde. Många deltagare vid nätverksträffarna menade också att det under diskussionstillfällena visat sig vara stora skillnader kring vilka förutsättningar som fanns på varje skola för att utföra arbetet på. För att synliggöra olikheter gällande förutsättningar och arbetssätt på fritidshemmen beslutades att en kartläggning av dessa skulle genomföras.

Kartläggning- Sammanställning

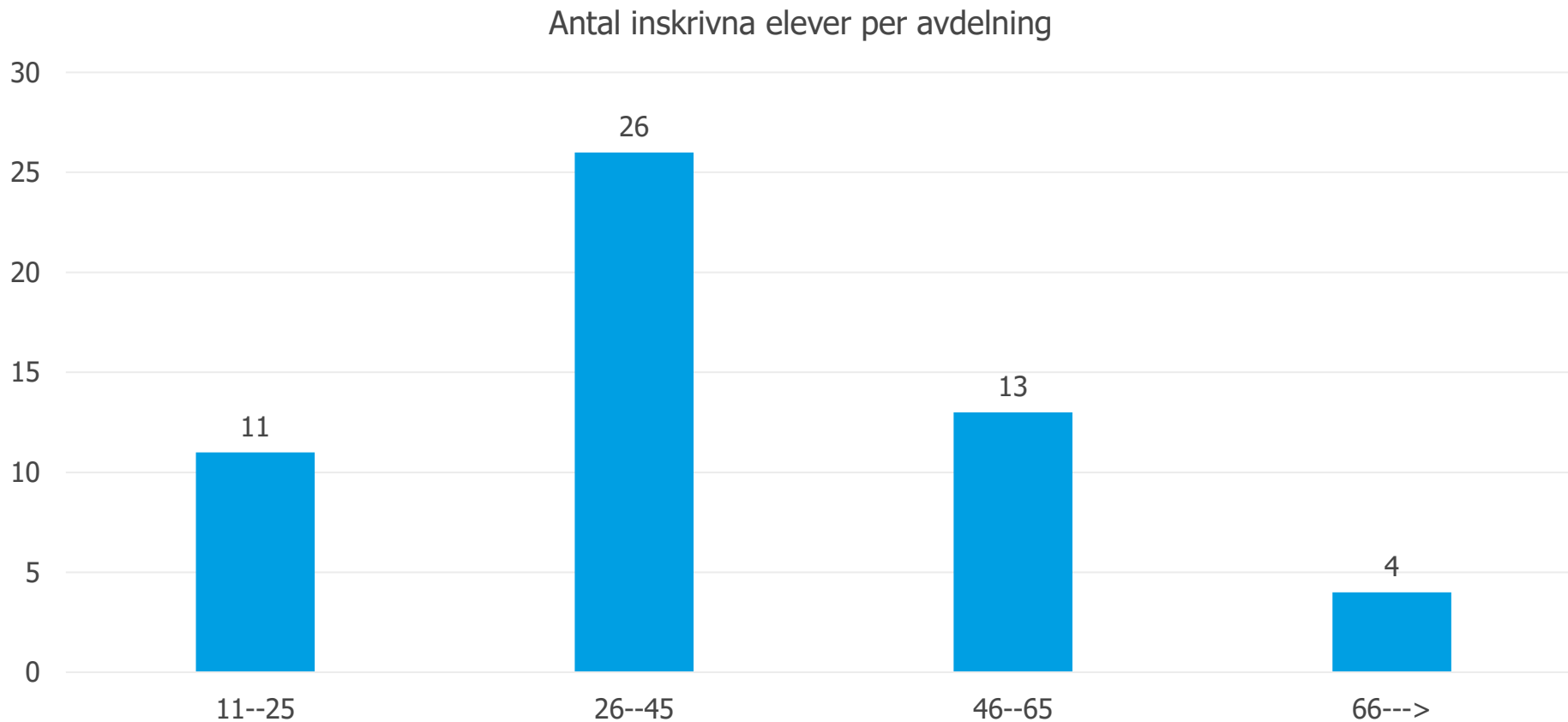
Tillvägagångssätt: Under perioden november 2022 – mars 2023 kontaktades 57 fritidshemsavdelningar via Teams till 1 timmes intervjuer där minst en person per avdelning var med. Intervjuerna har utgått från ett på förväg bestämt frågeformulär med frågor kring planering/uppföljning/utvärdering samt förutsättningar för detta.

Syfte: Denna kartläggning syftar till att få en tydligare bild av styrkor och utvecklingsområden inom Region Gotlands fritidshem. Med stöd av de svar som kommit fram hoppas vi kunna planera och genomföra utvecklingsinsatser som på sikt kommer att öka likvärdigheten.

Antal elever per fritidsavdelning

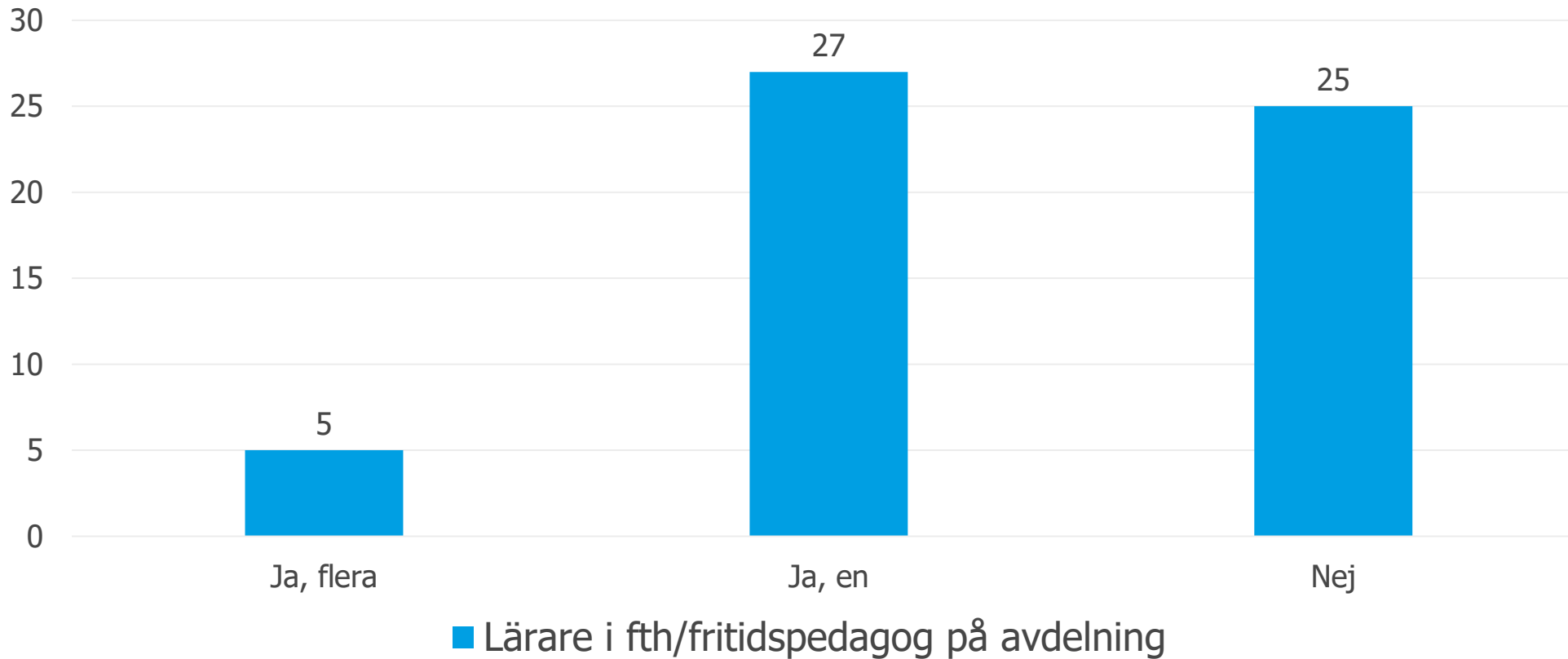

Antal elever per fritidsavdelning

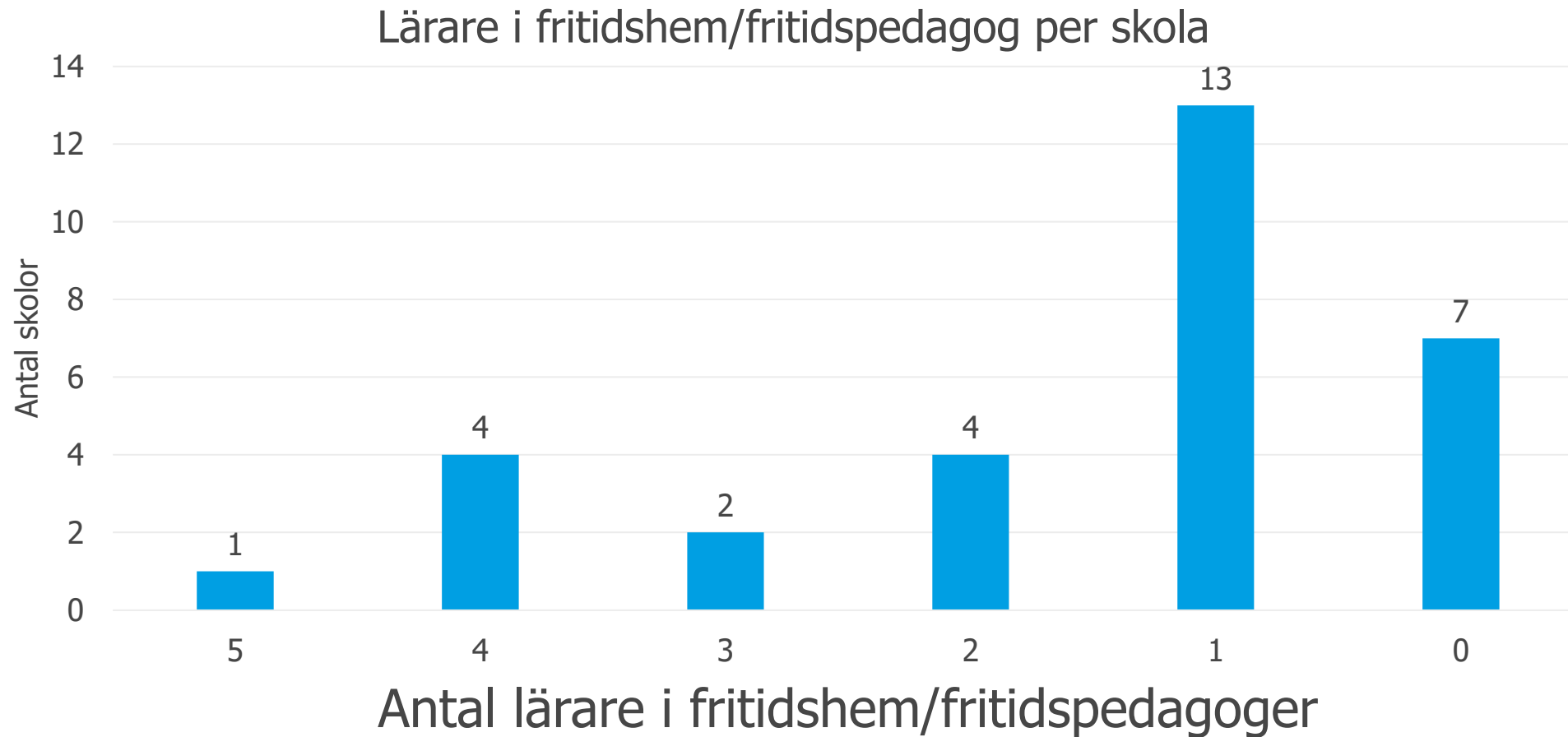

Behörighet

Lärare i fritidshem/fritidspedagog per avdelning

Behörighet

Planering av verksamheten

De intervjuade har med egna ord beskrivit hur de går tillväga vid planering av verksamheten. Samtliga svar har delats upp i följande kategorier: Planering på rutin/aktivitetsplanering, ingen eller dåligt med möjlighet till planering, planering efter intresse/behov, utgår från grovplanering

Planering på rutin/aktivitetsplanering: 25 avdelningar beskriver i första hand att planeringen sker på rutin. Lgr 22 lyfts sällan fram som en självklar del i planeringen. Ett återkommande problem som de intervjuade beskriver är att fritidshemspersonal tvingas avstå planering för att vara vikarie i skolan.

” Har ett inarbetat sätt då det finns en grundmall. Finns ingen skriftlig mall. Veckan är inrutad. Det är likadant varje vecka. Måndag och fredag mer fritt och resten av veckan mer styrd med aktiviteter”

” Planerar verksamheten veckovis. Svårt att göra långsiktiga planeringar, många borta. Aktiviteter planeras”

” Veckoplanerar, planerar aktiviteter på individuella planeringar. Veckomöte med eleverna. Whiteboardtavla med 2–3 aktiviteter som eleverna får välja”

Planering av verksamheten

Ingen eller dåligt med möjlighet till planering: 12 avdelningar beskriver att det knappt eller inte alls finns möjlighet att planera verksamheten. I flera fall finns ingen schemalagd mötestid, utan det blir spontana samtal i till exempel korridor/ute på rast/ i personalrum. Även här nämns att fritidshemspersonal ofta får agera vikarie i skolan som ett stort problem.

” Ingen planeringstid. Också grovplanering vid en halvdag. Bestämmer vilka dagar vi har utflykt och som pyssel ska ske. Ses på rasten för att det ska funka. Svårt att få ihop det”

” Vi är aldrig personal på plats. Dag, för dag planerar vi. Är mycket i skolan och energin räcker inte till fritidshemmet”

”Har ingen fast planering. Vi har våra torsdagar, men från augusti har vi endast planerat 4 tillfällen”

”Halvdag innan höstlovet för att göra grovplanering. Dag till dag. 2 som är i samma klass hinner ibland prata ihop sig. Ingen schemalagd tid”

Planering av verksamheten

Planering efter intresse/behov: 11 avdelningar beskriver att intressen och behov i första hand ligger som grund för planeringen av verksamheten. 4 av dessa nämner även Lgr 22 som en betydande del av planeringen.

” Planerar efter gruppens behov. Mkt Teman. Fint samarbete med lärarna. Röd tråd skola-fritidshem. Arbetar praktiskt med teman veckovis. Ibland i samband med det som görs i skoldelen av dagen”

” Gemensam planering 3 avd. Gruppens behov på varje avdelning. Finplanering på varje avdelning. Årshjul via PRIO”

Planering av verksamheten

Utgår från grovplanering: 9 avdelningar beskriver att de utgår från en grovplanering som gjorts i början av terminen/läsåret. 3 av dessa nämner att Lgr 22 används som stöd i planeringen.

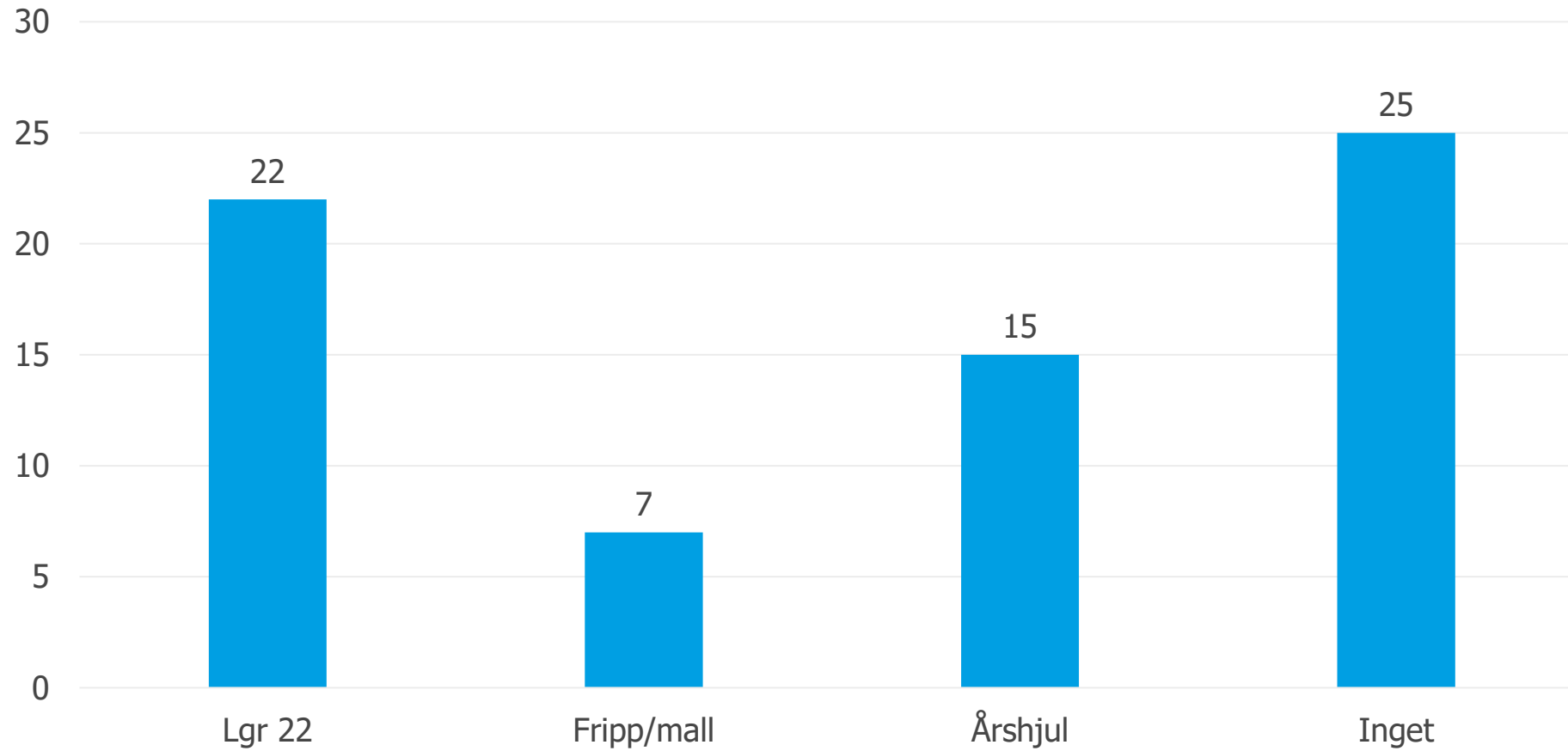
”Vi planerar veckan som varit och veckan som kommer. 1 timme 45min. Kortare utvärdering, reflektion. Grovplanering ca 6 veckor. Utvärdering för vuxna gällande verksamheten”

” Vi har en grovplanering som vi gör tillsammans med de andra avdelningarna. Därefter träffas vi 1 gång i veckan och planerar. Vi har fritidsgympa och uteverksamhet varje vecka. Planerar ibland tillsammans med de andra. 1 timme efter lunch är alla tre med på planering”

” Vi har gjort en grovplanering och så träffs vi varje torsdag och pratar om vad vi ska göra”

Planering av verksamheten

Används i samband med planering

Utvärdering av verksamheten

De intervjuade har med egna ord beskrivit hur de går tillväga vid utvärdering av verksamheten. Samtliga svar har delats upp i följande kategorier: Kontinuerlig/skriftlig utvärdering och uppföljning, muntlig utvärdering och uppföljning, sporadisk utvärdering och uppföljning, ingen utvärdering och uppföljning.

Kontinuerlig/skriftlig utvärdering och uppföljning: 11 Avdelningar beskriver att dem kontinuerligt och skriftligt utvärderar och följer upp verksamheten. En tydlig gemensam nämnare i denna grupp är att nästan alla berättar att de använder sig av en mall, Fripp eller SKA- dokument för att dokumentera. Några av dessa har dessutom varje läsår 2-3 större uppföljningstillfällen.

” Pedagogiska planeringar. Efter varje avslutat tema utvärderas arbetet tillsammans. Övriga aktiviteter utvärderas också”

” Vi har planerat, genomfört aktiviteten. Vi utvärderar efterhand. Vi gör utvärderingen detaljerat med vår planering. Vi gör det både muntligt och skriftligt. Vi rullar på med årshjulet och då är det lätt att plocka upp hur det fungerar”

Utvärdering av verksamheten

Muntlig utvärdering och uppföljning: 15 avdelningar beskriver att utvärdering och uppföljning av verksamheten i de allra flesta fall sker muntligt. Detta sker till största delen under möten och det som utvärderas är oftast vad som fungerat bra eller mindre bra under veckan/projektet/aktiviteten. Ett fritidshem av dessa utvärderar tillsammans med eleverna under fritidsråden.

Vid planeringen funderar vi på vad som funkar och inte funkar. Det är mest muntligt. Uppföljning med elever på fritidsråd. Vi utvecklar fritids tillsammans.

Vi planera muntligt till exempel om vi har haft ett projekt under en månad så utvärderar vi det och vad vi kan ändra till nästa projekt vilket kan vara gruppstorlek.

Mest muntligt. Kan bli bättre på att dokumentera. Veckovis. Skriver protokoll från möten.

Utvärdering av verksamheten

Sporadisk utvärdering och uppföljning: 11 avdelningar beskriver att utvärdering och uppföljning sker sporadiskt och att det inte är en naturlig del av arbetet.

Ibland utvärderar vi med barnen och ibland gör vi det själva. Ibland dokumenterar vi med barnen och ibland skriver vi ner det.

Vi är ganska dåliga på att utvärdera, skulle gärna vilja bli bättre på det. Oftast utvärderar vi efter en aktivitet eller tema, dokumenterar ibland och ibland blir det muntligt.

Den blir muntlig. Punkter/stödord skrivs ner ibland och samtalas kring. OM vi hinner...

Utvärdering av verksamheten

Ingen utvärdering och uppföljning: 20 avdelningar

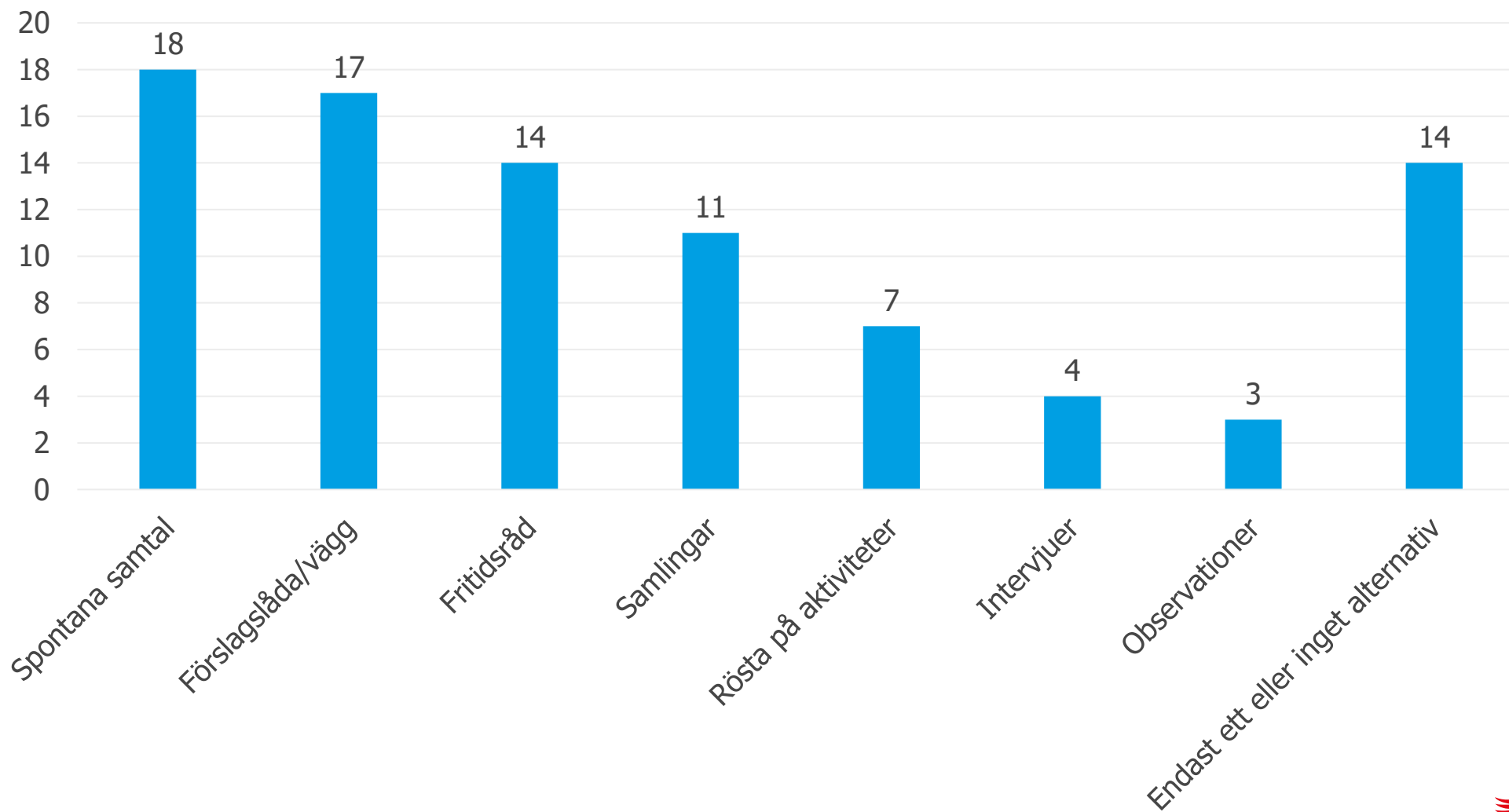
Funnits med i grovplanering men inte haft möjlighet att genomföra.

Väldigt dåligt. Svårt att få till tid för planering. Mycket behov i skolan som gör att det blir omöjligt för oss

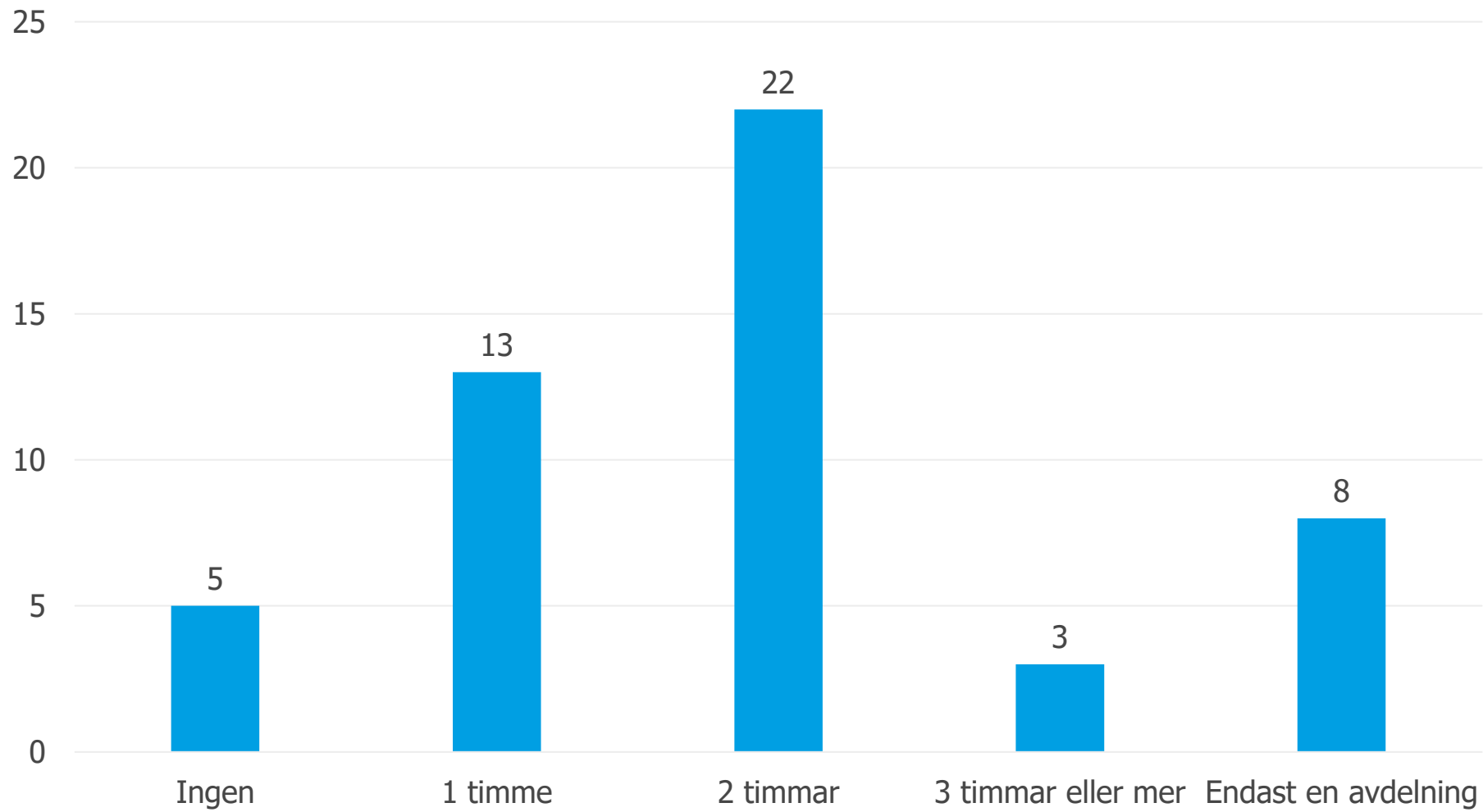
Utvärderingen försvinner. Planeringen finns men svårt att få till hela kedjan. Behövs bollplank.

Det gör vi sällan. Av många olika anledningar. Framför allt brist på planering. Innan sommarn utvärderar vi läsåret på sin höjd.

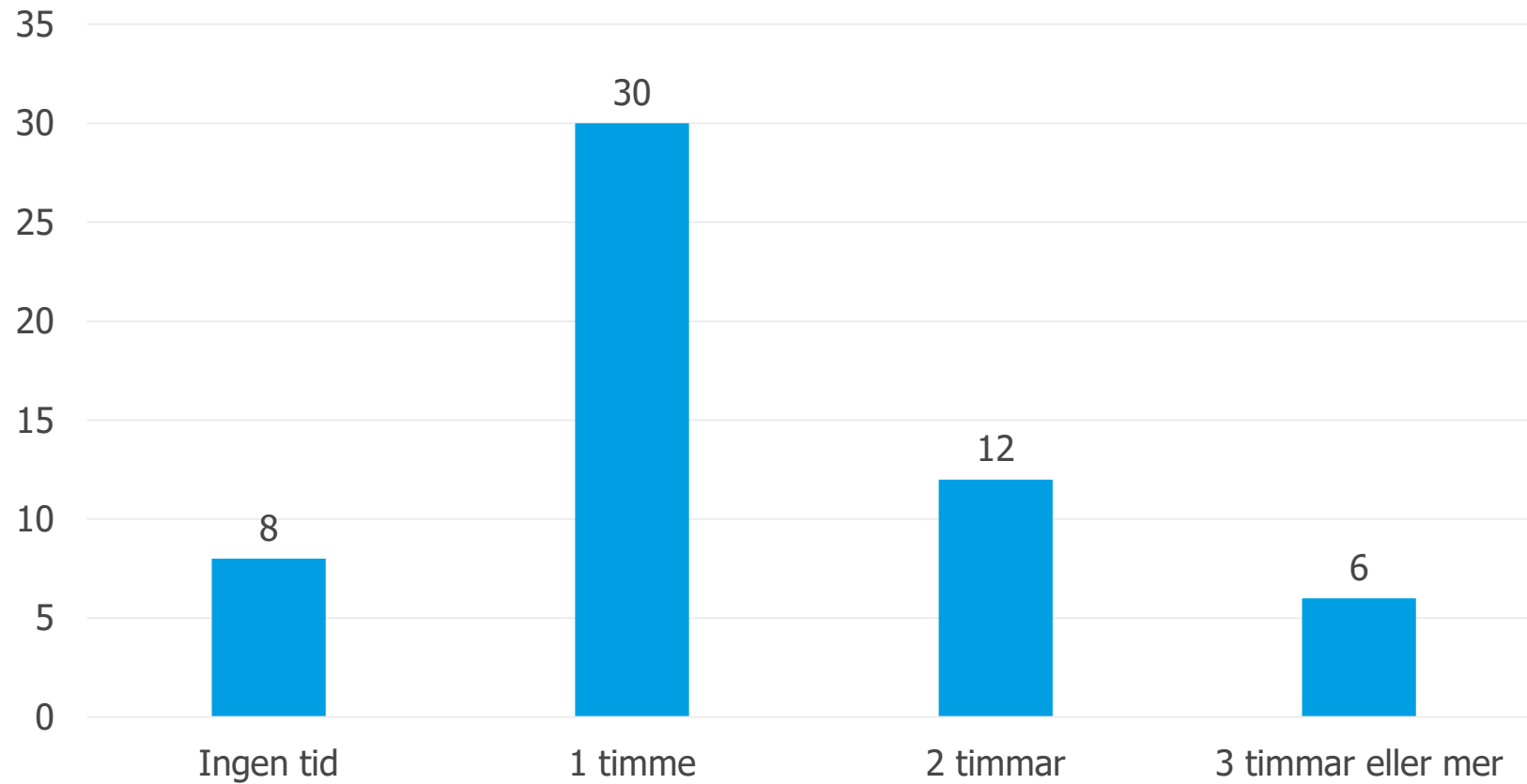
Hur görs eleverna delaktiga i verksamheten?

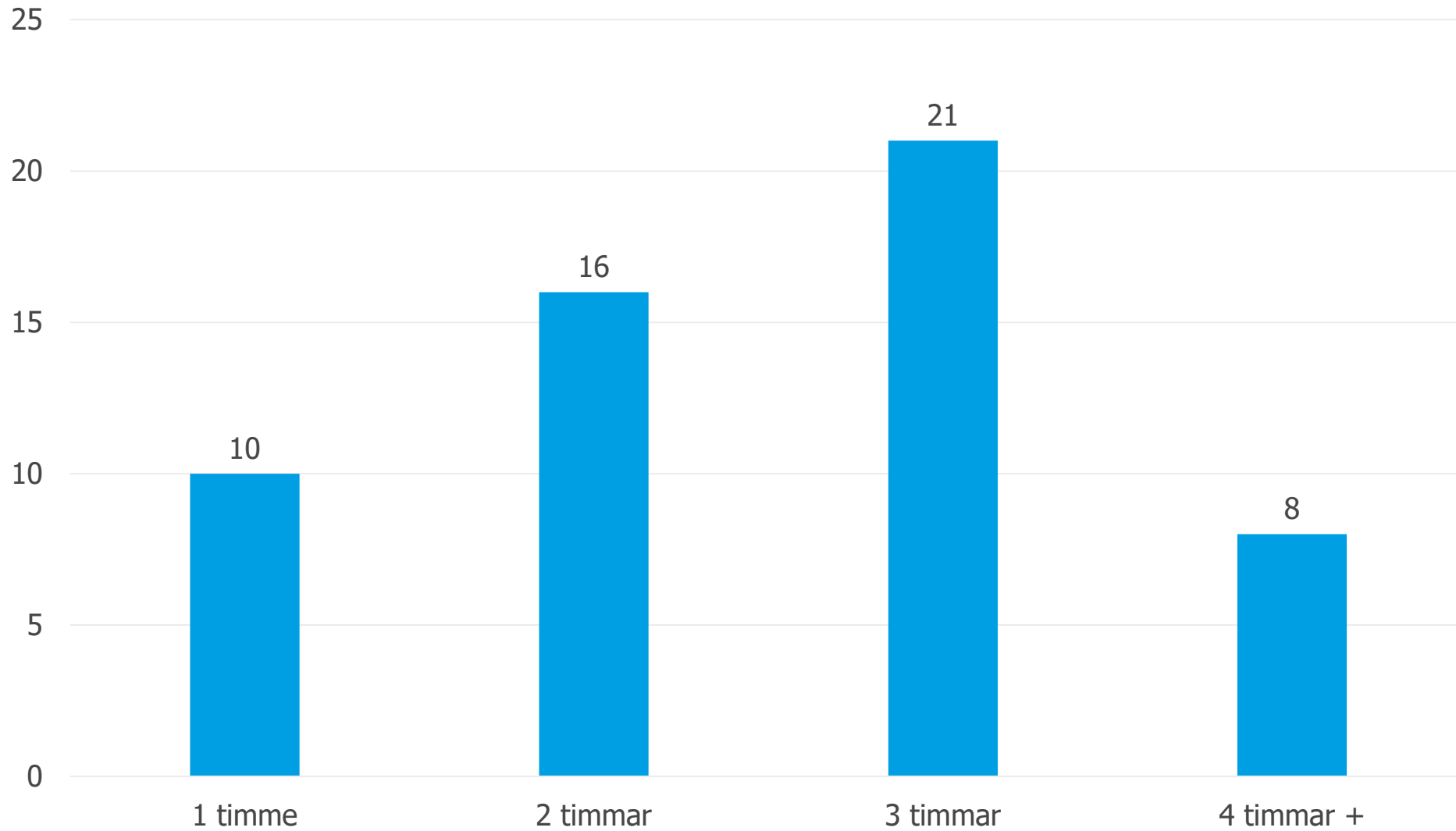
Gemensam planeringstid per vecka

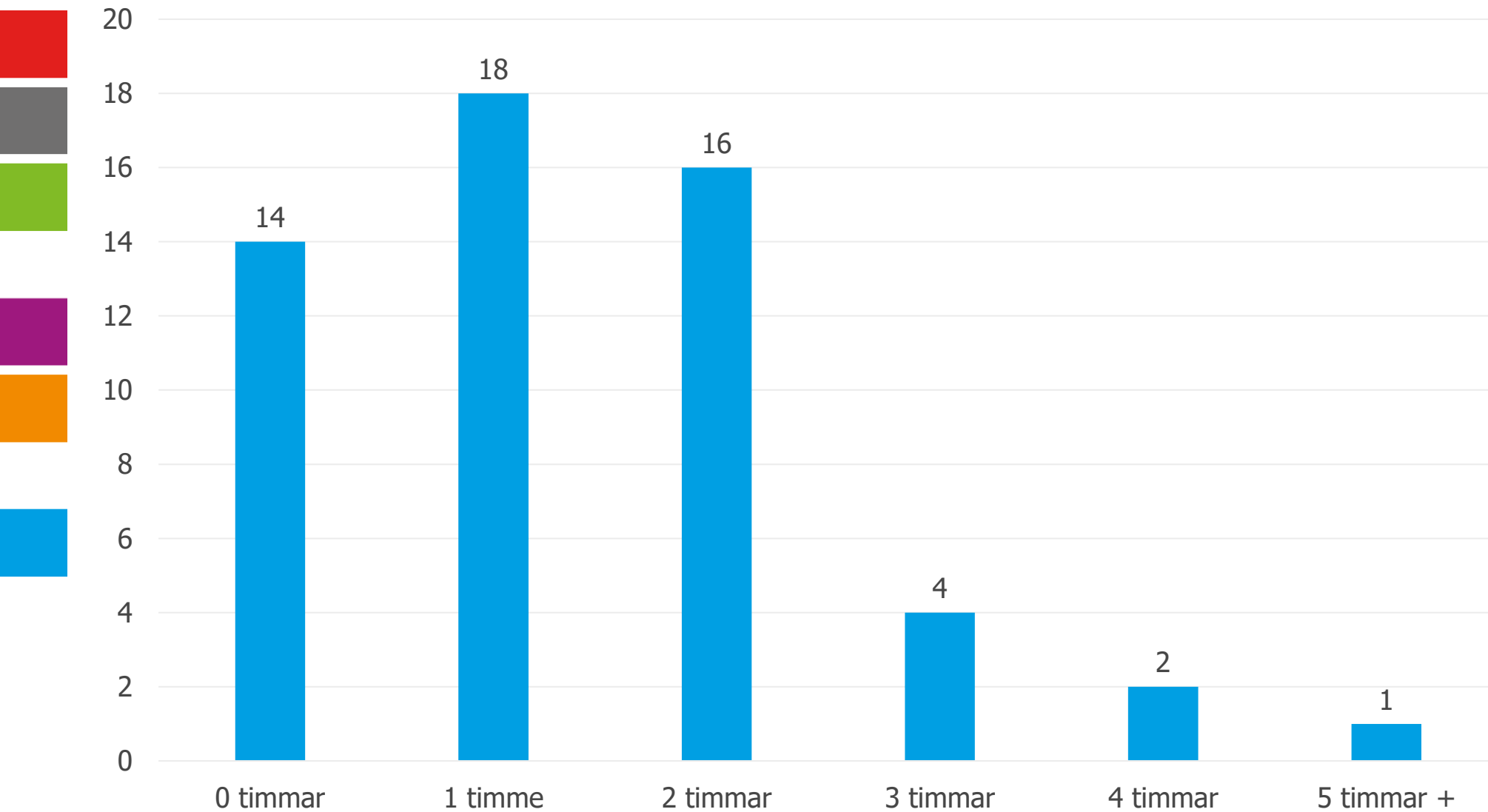
Avdelningsplanering per vecka

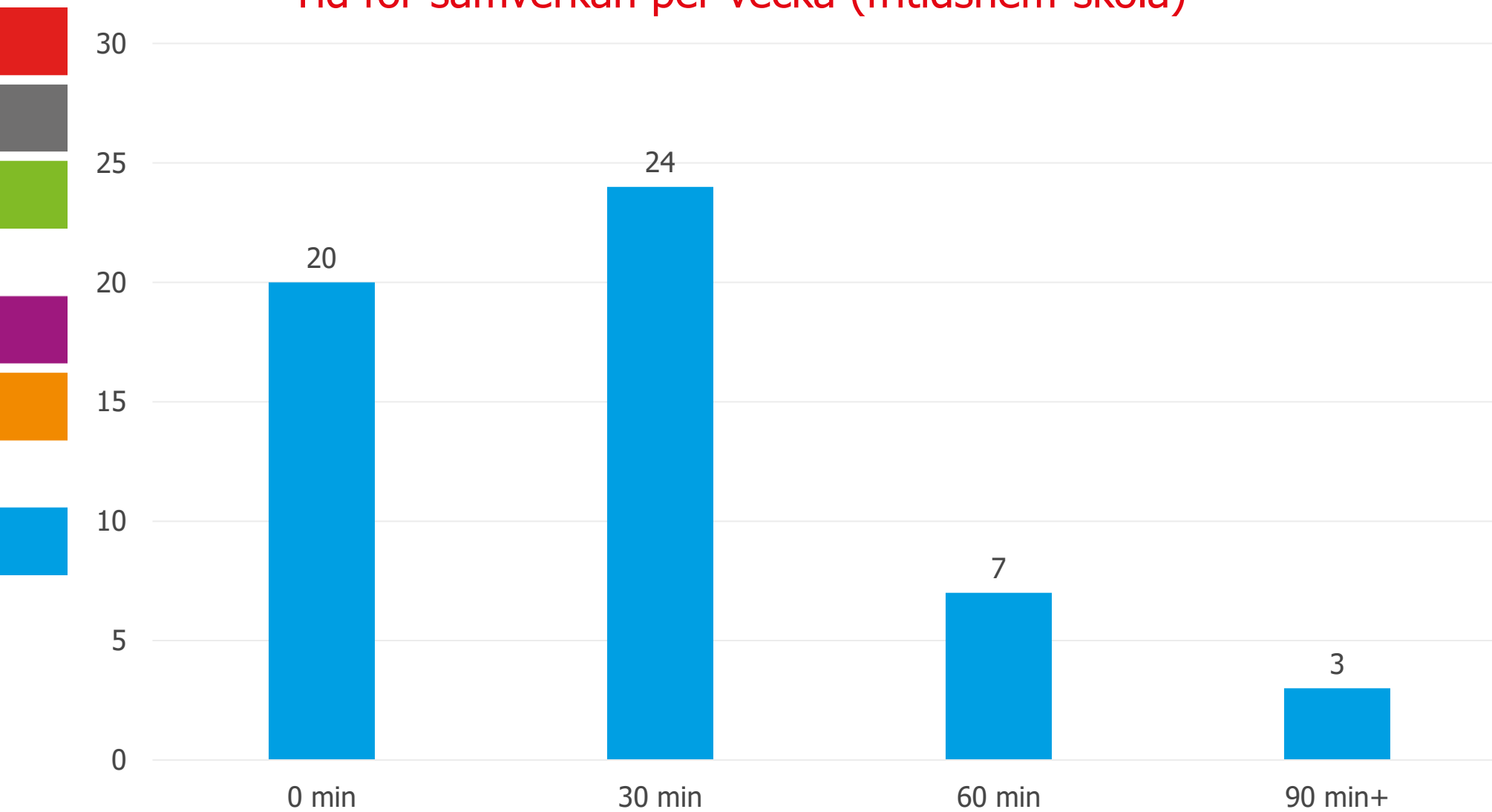
Sammanlagd mötestid fritidshem (gemensam+ avdelning)

Tid för enskild planering per vecka

Tid för samverkan per vecka (fritidshem-skola)

Samarbete fritidshem/skola

De intervjuade har med egna ord beskrivit hur de upplever samarbetet mellan fritidshem/skola. Samtliga svar har delats upp i följande kategorier: Inget/sämre samarbete, delvis bra, bra samarbete fritidshem/skola.

Inget/sämre samarbete fritidshem/skola: 20 avdelningar anser att de har inget eller sämre samarbete med skolan. Kommentarererna är varierande, men samarbetet fungerar mindre bra.

"Verksamheten fungerar, korridorlösningar. Vi har så slimmad verksamhet, personal blir stressade. Arg, ledsen personal. Alla arbetar på sin kammare. Alla vill, men har inte förutsättningarna till att samarbeta. Det är ett bra gäng som arbetar på skolan. Arbetsmiljön gör att vi tappar orken"

"Inte jättebra. Fritids hjälper skolan, men får inte så mycket tillbaka"

"Samarbetet är ganska ensidigt"

"Ofta fritids som täcker upp. Inte lika naturligt åt andra hållet"

"Kan kännas som det finns en frustration för att fritidshemmet har planering under skoltid"

Samarbete fritidshem/skola

Delvis bra samarbete fritidshem/skola: 11 avdelningar anser att de har delvis bra samarbete med skolan. Återkommande kommentarer är att samarbetet fungerar, men det finns en del bristande funktioner.

" Det funkar bra och dialog finns. Svårt när det inte finns någon tid för planering tillsammans med lärare. Man får en kort uppgift i dörren"

"Ok, men kan bli bättre. Mycket beroende på vem man samarbetar med"

" Vi samarbetar mest med skolsaker. Möten för vårdnadshavare. Sällan kring det som rör fritids"

"Det är upp och ner, men vi har ett ganska bra samarbete. Fattas det personal så hjälps vi åt, både lärare och fritidshemspersonal"

Samarbete fritidshem/skola

Bra samarbete fritidshem/skola: 26 avdelningar anser att de har bra samarbete med skolan. Återkommande kommentarer är att samarbetet fungerar bra och att de ser elevens hela dag.

"Försöker hitta en röd tråd mellan skola-fritidshem. Det fungerar bra. Bra dialog. Vi vet om varandras verksamheter. Hjälps åt tillsammans med konflikter"

"Jag tycker att det fungerar bra. Vi är involverade med skolan. Vi har koll på vad de gör och vi kan plocka ner så vi kan göra det på fritids. Ett bra samarbete med att alla hjälper till. Lärarna ställer upp och hoppar in på fritids"

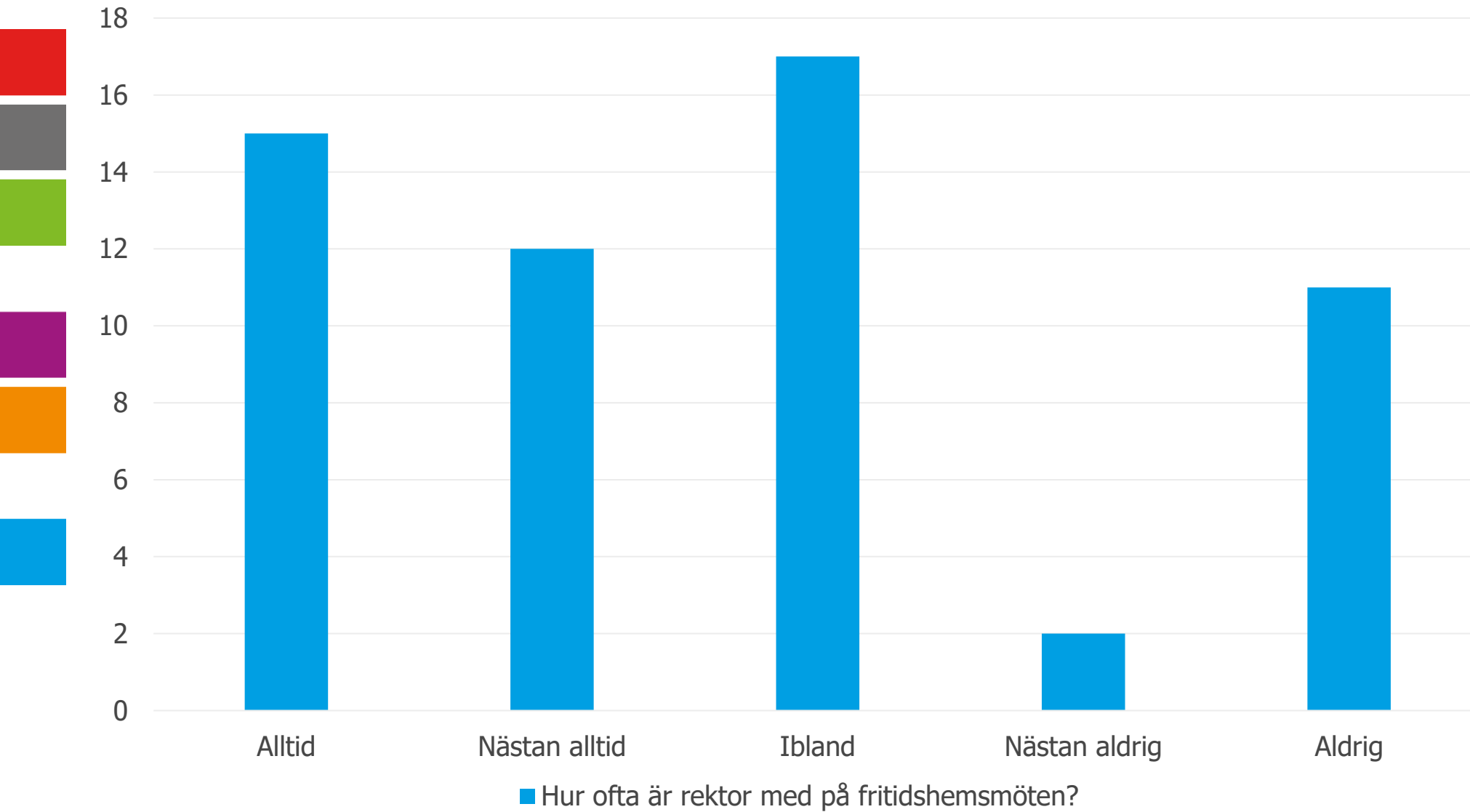
"Det fungerar mycket bra. Vi har en helhetssyn, gemensamma raster. Vi hjälps åt och vi samarbetar bra. Lärarna ställer upp och frågar om fritids behöver hjälp tex om någon är sjuk"

"Det är bra. Vi ställer upp för varandra och gör det bäst för verksamheten. Ömsesidig respekt"

"Ja, det fungerar bra och vi är så tajta under hela dagen. Fungerar väldigt bra"

"Jättebra. Bra stämning. Raster och fika tillsammans. Löser saker smidigt tillsammans. Ger och tar"

Hur ofta är rektor med på fritidshemsmöten?

Upplevt stöd från rektor

De intervjuade har svarat på frågorna: Upplever du att ni får tillräckligt med stöd från rektor? Vad skulle kunna bli bättre? Samtliga svar har delats upp i följande kategorier: *Inget/ej tillräckligt stöd, Stöd till viss del/vid behov, Bra/tillräckligt stöd.*

Inget/ej tillräckligt stöd: Personal på 14 avdelningar upplever att de inte får tillräckligt med stöd från rektor. Återkommande i denna kategori är att flera intervjuade nämner brist på intresse, förståelse och delaktighet som en del i varför stödet upplevs som ej tillräckligt.

"Nej, vi får inte stöd. Det märks när vi inte har en närvarande rektor. Det blir en oro i arbetslagen (hela skolan). Vi har viljan, men vi får inte stödet från rektor. Eleverna får inte känna av att det är tufft för personalen. Det har blivit en tystnadskultur. Ingen vågar lyfta arbetsmiljön. Vi ska prata positivt, men man vågar inte vara negativ. Personalen mår dåligt, gråter"

"Kan bli bättre. Hen är inte insatt. Lärare i grunden. Hen vet inte fritidshemmets verksamhet. Har inte intresse"

Upplevt stöd från rektor

Stöd till viss del/vid behov: Personal på 19 avdelningar upplever att de får stöttning av rektor till viss del eller vid behov. Flera av de intervjuade upplever att dem får "klara sig själva". Stöd från rektor finns endast vid de tillfällen då det efterfrågas kring specifika situationer i verksamheten. Gemensamt för dessa är att de intervjuade anser att rektor bör vara mer insatt i fritidshemmets verksamhet, guida och leda personalen framåt samt förtydliga vilka förväntningar som finns på personal och verksamhet.

"Dem litar på oss att vi fixar fritidsverksamheten. De hjälper och stöttar oss. Skulle vilja ha mer stöd när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet"

"När vi behöver det får vi absolut stöd men ingen kontinuerlig kontakt. Vad vill vår ledning och hur ska vi jobba?"

"Både och. Får ofta förfrågan att lösa saker. Det är inte så mycket att hen tar del av verksamheten"

Upplevt stöd från rektor

Bra/tillräckligt stöd: Personal på 18 avdelningar upplever att de får bra eller tillräcklig stöttning av rektor. Några av förklaringarna som lyfts är möjlighet för personal att påverka och att rektorerna är närvarande och intresserade av det som sker i verksamheten.

"Fritidspedagogen och rektor har regelbundna avstämningsmöten, 1-2 ggr/mån"

"Suveränt stöd. Skolans biträdande rektor är ansvarig, har gjort ett kanonjobb. Lyfter fritids som verksamhet, väldigt noga med utbildning för alla och målen"

"Ja. Rak och tydlig. Litar på oss. Bra att vi inte ska vara resurser mot enskild elev"

"Rak och tydlig. Försöker vara med så mkt som möjligt. Tycker att fritidshemmet är viktigt"

Vad är du/ni mest stolta över på ditt fritidshem?

Den här frågan handlar om stolthet. Enligt Wiktionary betyder ordet stolt: glad (över), nöjd (med), som man berömmar sig för; som imponerar. Det sägs också om du är stolt över ditt och dina kollegers arbete blir du mer motiverad och trivs bättre på jobbet. De intervjuade har besvarat den här frågan om vad de är mest stolta över på sitt fritidshem. Många säger att de är stolta av att eleverna känner sig trygga, eleverna trivs, eleverna vill stanna kvar, vara länge på fritidshemmet, vill inte gå hem och det finns en glädje hos eleverna och fritidshemspersonalen. Fler kommentarer från personalen om stolthet är följande:

"Att vi fått till en bra verksamhet med rutiner som fungerar. Tydlighet"

"Att vi har så mycket barn och att de går på fritids till åk 6. Vill stanna kvar och de vill gå länge på dagarna. Vi har vänt fritids till att eleverna vill gå kvar"

"Vi är så flexibla. Vi kan ändra oss snabbt för att främja elevernas behov, för att förhindra konflikter. Vi har en fin verksamhet. Vi har en bra arbetsgrupp. Vi pratar med varandra. Vi har god hjälp av rektor och vi börjar närma våra mål"

"Kollegorna! Vi är ett fritids som försöker göra det likvärdigt. Barnen är trygga"

"Barnen känner sig trygga och vill vara här! Vill inte gå hem. Nöjda vårdnadshavare"

Vad är du/ni mest stolta över på ditt fritidshem?

Fler kommentarer från personalen om stolthet är följande:

"Vi är samspelta. Vi har roligt på jobbet trots att det kan vara tufft. Vi kan prata med varandra när vi känner frustration. Öppet klimat. Lyssnar in varandra"

"Vi är stolta för att det är många elever som går på fritids och vi har en stimulerande fritidsmiljö. Det är en härlig stämning och vi vill att eleverna ska må bra för de tillbringar många timmar på fritids och i skolan. Eleverna får prova på olika fritidsaktiviteter, som skapa, gå på utflykter, fritidsgympa med mera"

"Vi har en fungerande grupp (stor grupp). De känner sig trygga och glada. Eleverna trivs. Vi har många inskrivna, vi har fångat in alla och det finns något för alla. Kommunikationen mellan eleverna. Att få vara på fritids utifrån sina förutsättningar, miljön är öppen för alla"

"Vi har så bra möjligheter, stor skolgård, många lokaler och kan erbjuda barnen mycket. Vi är ett bra "arbetsgäng", det är jag stolt över. Vi samarbetar oerhört bra och vi är nästan aldrig sjuka. Vi finns alltid här"

"Att vi har många elever inskrivna på storbarnsfritids. Att vi är några i personalen som har ett driv och engagemang som genomsyrar verksamheten. Att vi ställer alltid upp för varandra sinsemellan avdelningarna! Vi ser alla elever som våra gemensamma elever och tar ett gemensamt ansvar"

"Sammanhållning och samarbetet mellan personalen. Vi har roligt och det sprids till eleverna"

"Vi har ett bra och trevligt fritids. Många olika styrkor/kompetenser och variation på det vi gör. Stolta över verksamheten. Lätt att samarbeta"

Övriga synpunkter/åsikter/tankar?

De intervjuade fick till sist avsluta intervjun med att de fick frågan: Övriga synpunkter/åsikter/tankar? De svar som vi har fått in är att några inte är nöjda med Edlevo. Dem tycker det är för krångligt och omständigt. Kanske möjligt att starta en Edlevogrupp för fritidshemmet? Många tycker att nätverket Fritidshemmet Gotland är bra och att de tycker att fler ska uppmanas att gå till dessa träffar. Några fler citat är:

"Varför ser det så olika ut? Vi är i klass hela dagarna från start av dagen till fritids börjar. Helt slut när fritids börjar, all energi läggs under skoldelen av dagen"

"Vi är väldigt nöjda med att ni gör denna kartläggning"

"En rektor som är mer intresserad av fritidshemmets verksamhet. Ställer frågor och hjälper oss att lösa problem. Pedagogisk ledare. Vi vill kunna planera mer för fritidshemmets verksamhet. Inte vara 100% i klassrummet"

"Att träna praktiskt på planering, utvärdering och uppföljning. Nätverksträffar? Goda exempel"

"Bra med nätverksträffar. Utbyta erfarenheter och bra föreläsningar"

Övriga synpunkter/åsikter/tankar?

Fler citat från personalen om övriga synpunkter/åsikter/tankar är:

"Tack för att ni ser över hur likvärdigheten på fritidshemmen ser ut på Gotland"

"Lite handledning på grund av mängden barn med särskilda behov"

"Det jag saknar är att utbildningen är oerhört viktig. Skulle ha funnits en intern utbildning. Stormtrivs inom yrket"

"Statusen måste höjas, få bättre lön. Vi måste få fler att välja det här yrket att det är roligt. Vi behöver kompetenta människor"

"Nätverksträff för både personal och rektorer"

"För mycket tid i skolan. Fritidshemmet kommer i andra hand. Vilja att arbeta med rastverksamhet! Orken räcker inte alltid till på eftermiddagarna"

"Ingen egen planering på 3 av 4 avdelningar. Vi tycker att vi borde få mer stöd i att förbättra våra förutsättningar för att planera och utvärdera verksamheten"

"Styrkan av goda kollegor och att det finns ett gott samarbete"

Avslutande kommentarer

Utvecklingsområden

- Behörighet
- Tid för planering/utvärdering
- Planering/utvärdering kopplat till Lgr22
- Stöd från rektor
- Samarbete fritidshem-skola

Förslag på insatser/åtgärder

- Minst 3 timmar/vecka (schemalagd) för planering och utvärdering för alla fritidshem inom Region Gotland. Önskvärt att fritidshemspersonal inte används som vikarier där denna tid ligger. Även önskvärt att rektorer är med vid planering över längre perioder för att stötta/leda arbetslaget samt få ökad kunskap/insyn av arbetet.
- Fokus på planering och utvärdering (Lgr22) vid nätverksträffar (HT23).
- Fokus på planering och utvärdering vid nätverksträffar för skolledare.
- Kompetensutvecklingsdag 21/3-24